

Opinia do ustawy

o zmianie ustawy o pośrednictwie ubezpieczeniowym oraz niektórych innych ustaw

Celem nowelizacji ustawy o pośrednictwie ubezpieczeniowym jest implementacja dyrektywy 2002/92/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 9 grudnia 2002 r. w sprawie pośrednictwa ubezpieczeniowego, a także doprecyzowanie niektórych przepisów ustawy, w związku z pojawiającymi się wątpliwościami interpretacyjnymi przy ich stosowaniu.

Do najważniejszych zmian wprowadzanych nowelizacją można zaliczyć:

- 1) wyłączenie spod zakresu działania ustawy pośrednictwa ubezpieczeniowego, jeżeli działalność taka jest prowadzona jako uzupełniająca do podstawowej działalności gospodarczej i spełnione są inne warunki, m. in. umowa ubezpieczenia zawierana jest jako uzupełnienie dostarczanych przez przedsiębiorcę towarów lub usług, roczna składka nie przekracza 500 euro a czas trwania umowy nie jest dłuższy niż 5 lat;
- 2) wprowadzenie wymogu odbywania raz na trzy lata szkolenia zawodowego przez osoby wykonujące czynności agencyjne lub brokerskie;
- 3) rozszerzenie ochrony klienta poprzez wprowadzenie zasady uznawania za wpłacone zakładowi ubezpieczeń sum pieniężnych przekazanych pośrednikowi, oraz nieuznawania za przekazane uprawnionemu z umowy ubezpieczenia kwot, które zakład ubezpieczeń przekazał pośrednikowi, do czasu ich faktycznego otrzymania przez uprawnionego;
- 4) zakaz prowadzenia pośrednictwa ubezpieczeniowego przez przedsiębiorców pozbawionych prawa prowadzenia działalności gospodarczej na podstawie ustawy - Prawo upadłościowe i naprawcze;
- 5) objęcie agentów ubezpieczeniowych będących osobami fizycznymi, wspólników będącej agentem ubezpieczeniowym spółki nie mającej osobowości prawnej i co najmniej połowy członków zarządu osoby prawnej będącej agentem, obowiązkiem spełniania warunków do tej pory wymaganych od osób bezpośrednio wykonujących czynności agencyjne, tzn. wymogu posiadania pełnej zdolności do czynności prawnych,

niekaralności, rękojmi należytego wykonywania czynności agencyjnych, średniego wykształcenia i odbycia szkolenia zakończonego egzaminem;

- 6) skorygowanie zasad podejmowania działalności w Polsce przez pośredników ubezpieczeniowych z innych państw członkowskich Unii Europejskiej oraz podejmowania w tych państwach działalności przez polskich pośredników ubezpieczeniowych.

Uwagi do ustawy:

- 1) w art. 1 w pkt 1, w art. 3 w ust. 2 w pkt 3 z brzmienia lit. b wynika, że ryzykiem związanym z usługami w zakresie podróży jest ubezpieczenie na życie lub ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej, podczas gdy celem przepisu jest wyłączenie spod działania ustawy umów ubezpieczenia pokrywających ryzyko związane z usługami związanymi z podróżą nawet wówczas, gdy w jakimś zakresie ryzyko to jest objęte umową ubezpieczenia na życie lub ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej; proponuję sformułowanie "w tym objęte ubezpieczeniem na życie lub ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej" jako lepiej oddające intencje dyrektywy; propozycja poprawki:
- w art. 1 w pkt 1, w art. 3 w ust. 2 w pkt 3 w lit. b wyrazy "włączając ubezpieczenia na życie lub ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej" zastępuje się wyrazami "w tym objęte ubezpieczeniem na życie lub ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej";
- 2) w art. 1 w pkt 3, w art. 4a w ust. 1 wydaje się zasadne wskazanie również informacji, o których mowa w dodawanym art. 13 pkt 4a, czyli m. in. o firmie, wpisie do rejestru, posiadanych akcjach w zakładzie ubezpieczeń, nie ma bowiem powodu, aby sposób przekazywania tych informacji nie podlegał regułom art. 4a; ponadto należy z odwołania wykreślić art. 13 ust. 1 pkt 1, zgodnie z którym agent ma obowiązek okazywania dokumentu pełnomocnictwa, co trudno byłoby poddać regułom przekazywania informacji określonych w art. 4a ust. 1; propozycja poprawki:
- w art. 1 w pkt 3, w art. 4a w ust. 1 w zdaniu wstępnym wyrazy "pkt 1 i 4" zastępuje się wyrazami "pkt 4 i 4a";
- 3) zgodnie z art. 1 pkt 8, ust. 1a w przypadku agentów ubezpieczeniowych nieposiadających osobowości prawnej wszyscy ich wspólnicy powinni spełniać warunki określone w art. 9 ust. 1, m. in. posiadać pełną zdolność do czynności prawnych, co najmniej średnie wykształcenie, zdać egzamin. Przepis ten nie uwzględnia sytuacji, w której wspólnikami spółek nieposiadających osobowości prawnej są osoby prawne, stąd należy uzupełnić

regulację ust. 1a wskazując, iż w przypadku, gdy współnikiem takiej spółki jest osoba prawna stosuje się do niej wymóg identyczny jak w przypadku osoby prawnej będącej agentem ubezpieczeniowym, tzn. wymóg spełniania warunków określonych w art. 9 ust. 1 przez połowę członków zarządu. Propozycja poprawki:

- w art. 1 w pkt 8, ust. 1a otrzymuje brzmienie:

"1a. Warunki, o których mowa w ust. 1, powinni spełniać również:

- 1) agenci ubezpieczeniowi będący osobami fizycznymi;
- 2) w przypadku agentów ubezpieczeniowych będących spółkami nieposiadającymi osobowości prawnej:
 - a) wspólnicy tych spółek, o ile są osobami fizycznymi,
 - b) w przypadku, gdy wspólnikami tych spółek są osoby prawne – co najmniej połowa ich członków zarządu;
- 3) w przypadku agentów ubezpieczeniowych będących osobami prawnymi – co najmniej połowa ich członków zarządu.";

Konsekwencją powinna być zmiana w art. 1 pkt 29 w lit. b w tiret trzecim, w pkt 6 polegająca na zastąpieniu spójnika "albo" spójnikiem "lub" w celu objęcia wpisem do rejestru danych członków zarządu osoby prawnej będącej współnikiem spółki nieposiadającej osobowości prawnej.

- 4) proponuję rozważenie zmiany delegacji do wydania rozporządzenia określającego zakres szkolenia osób wykonujących czynności agencyjne i samych agentów ubezpieczeniowych (art. 9 ust. 2) poprzez wskazanie, iż mają zostać określone w tym rozporządzeniu szczególne zasady w zakresie spełniania przez osoby wykonujące czynności agencyjne np. w banku, warunku, o którym mowa w art. 9 ust. 1 pkt 5, oraz rodzaje podmiotów, których te szczególne zasady dotyczą. O tych warunkach i podmiotach mowa jest w dalszej części ustawy (art. 1 pkt 29 lit. b tiret pierwsze oraz art. 11) bez wskazania, gdzie mają one być określone. Rozszerzenie delegacji po pierwsze wskaże odbiorcy ustawy, gdzie ma szukać przepisów w tym zakresie, po drugie zaś da Ministrowi Finansów możliwość określenia w rozporządzeniu innych podmiotów, co do których stosuje się wspomniane szczególne zasady. Propozycja poprawki:

- w art. 1 w pkt 8 po wyrazach "w art. 9" dodaje się dwukropek, pozostałą treść oznacza się jako lit. a i dodaje się lit. b w brzmieniu:

"b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

"2. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) minimalny zakres szkolenia, o którym mowa w ust. 1 pkt 5, zakres obowiązujących tematów egzaminu i tryb jego przeprowadzania, z uwzględnieniem szczególnych zasad w zakresie spełniania warunku, o którym mowa w ust. 1 pkt 5, przez osoby wykonujące czynności agencyjne w bankach, spółdzielczych kasach oszczędnościowo – kredytowych i innych podmiotach, jedynie w odniesieniu do umów ubezpieczenia zawieranych przez te podmioty lub za ich pośrednictwem;
- 2) rodzaje podmiotów, do których stosuje się szczególne zasady, o których mowa w pkt 1,
z uwzględnieniem w szczególności konieczności zapewnienia odpowiedniego poziomu kwalifikacji osób wykonujących czynności agencyjne."";
- 5) w art. 1 w pkt 17 w lit. a, w pkt 2 proponuję nieprecyzyjne sformułowanie "w oparciu o rzetelną analizę wystarczającej liczby ofert, dla opracowania rekomendacji" zastąpić wyrazami "w oparciu o rzetelną analizę ofert w liczbie wystarczającej dla opracowania rekomendacji";
- 6) w art. 1 w pkt 26 w lit. a w tiret drugim, w pkt 6 niejasne jest odesłanie do ust. 6a w zakresie złożenia wniosku o ujawnienie w rejestrze informacji o rozwiązaniu przez zakład ubezpieczeń umowy agencyjnej i o tym, że agent ubezpieczeniowy dochodzi ustalenia wadliwości tego rozwiązania. Przepis ust. 6a mówi wyłącznie o tym, że Polska Izba Ubezpieczeń udziela takich informacji trudno byłoby więc złożyć wniosek zgodnie z tym przepisem. Intencją ustawodawcy było zapewne złożenie wniosku za pośrednictwem Polskiej Izby Ubezpieczeń, stąd proponuję zastąpienie wyrazów "zgodnie z ust. 6a" wyrazami "za pośrednictwem Polskiej Izby Ubezpieczeń";
- 7) w związku z dodaniem w art. 9 ust. 1a wydaje się właściwe umożliwienie odmowy przez organ nadzoru wpisu do rejestru agentów ubezpieczeniowych i zmian tego wpisu w sytuacji, gdy agent nie spełnia warunku określonego w tym przepisie, zaniechanie ustanowienia takiej sankcji uczyni ten przepis martwym, stąd proponuję następujące zmiany do art. 39 ust. 2 i art. 41 ust. 3 ustawy nowelizowanej:
 - w art. 1 w pkt 28, w ust. 2 po wyrazach "art. 9 ust. 1" dodaje się wyrazy "lub agent ubezpieczeniowy nie spełnia warunku, o którym mowa w art. 9 ust. 1a";

- w art. 1 w pkt 30, w ust. 3 po wyrazach "art. 9 ust. 1" dodaje się wyrazy "lub agent ubezpieczeniowy nie spełnia warunku, o którym mowa w art. 9 ust. 1a";
- 8) w art. 1 w pkt 29 w lit. b w tiret pierwszym, w pkt 2 w lit. c należy wyrazy "w tym rejestrze" zastąpić wyrazami "w rejestrze przedsiębiorców", ponieważ numer wpisu do rejestru agentów został przewidziany we wcześniejszym pkt 1;
- 9) w art. 1 w pkt 31 w lit. b, w ust. 3a należy usunąć zbędny wyraz "jest" przed wyrazami "w rejestrze" oraz doprecyzować, iż chodzi o rejestr agentów ubezpieczeniowych; propozycja poprawki:
- w art. 1 w pkt 31 w lit. b, w ust. 3a wyrazy "jest w rejestrze" zastępuje się wyrazami "w rejestrze agentów ubezpieczeniowych";
- 10) w art. 1 w pkt 31 w lit. b, w ust. 3b w zdaniu pierwszym ze względów stylistycznych należy skreślić wyrazy "o tym";
- 11) w art. 1 w pkt 32:
- a) w lit. a w tiret drugim, w pkt 5 w zdaniu wstępnym,
 - b) w lit. b, w pkt 4 w zdaniu wstępnym
- ze względu na konstrukcję zdania wstępnego ust. 1 należy skreślić stanowiący powtórzenie wyraz "zawiera";
- 12) w art. 1 w pkt 34, w ust. 1 należy wyrazy "w nazwie lub reklamie oraz" zastąpić wyrazami "w nazwie, reklamie lub". Jest to przepis karny i taki sposób zapisu oznacza w tym przypadku, że tylko używanie określeń wskazujących na wykonywanie czynności agencyjnych lub brokerskich jednocześnie w nazwie (lub reklamie) oraz do oznaczania działalności powoduje odpowiedzialność karną;
- 13) przepis art. 9, zgodnie z którym agenci ubezpieczeniowi mają 12 miesięcy na dostosowanie się do wymogów art. 9 ust. 1 pkt 1, 3 i 5, czyli wymogu posiadania pełnej zdolności do czynności prawnych, dawania rękojmi należytego wykonywania czynności agencyjnych i odbycia szkolenia zakończonego egzaminem, nie przewiduje sytuacji niedostosowania się do tych wymogów, czyli odpowiednika art. 8 ust. 3. Proponuję wyraźne stwierdzenie, iż w przypadku niespełniania wskazanych warunków po upływie okresu przejściowego umowa ubezpieczenia wygasa. Propozycja poprawki:
- w art. 9 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:
"3. W przypadku, gdy agent ubezpieczeniowy, o którym mowa w ust. 1, nie dostosował swojej działalności do wymogu określonego w art. 9 ust. 1a ustawy wymienionej w art. 1 w brzmieniu nadanej niniejszą ustawą w terminie wskazanym w ust. 1, umowa agencyjna wygasa z upływem 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy,

a zakład ubezpieczeń składa wniosek, o którym mowa w art. 42 ustawy wymienionej w art. 1.";

14) w art. 12 w ust. 2 należy przewidzieć sytuację, w której osoba fizyczna zgłaszana do rejestru na podstawie ust. 1 nie spełnia warunków określonych w art. 28 ust. 3 pkt 1 lit. a – e, wówczas rozwiązanie to będzie spójne z postanowieniami art. 46 ust. 2 i 3 nowelizowanej ustawy. Ponadto proponuję zastąpienie wyrazów "osoba fizyczna lub prawna" jednoznacznym określeniem "broker ubezpieczeniowy". Propozycja poprawki:

- w art. 12 w ust. 2 wyrazy "osoba fizyczna lub prawna" zastępuje się wyrazami "broker ubezpieczeniowy" oraz po wyrazach "art. 1" dodaje się wyrazy "lub osoby fizyczne, o których mowa w ust. 1, nie spełniają wymogów określonych w art. 28 ust. 3 pkt 1 lit. a – e ustawy wymienionej w art. 1" ;

15) w art. 13 wyrazy "z dniem wejścia w życie" należy zastąpić wyrazami "od dnia wejścia w życie", ponieważ pozostawienie przepisu w przyjętym brzmieniu oznaczałoby stosowanie zakazu prowadzenia działalności do pośredników pozbawionych prawa jej prowadzenia dokładnie z dniem wejścia w życie ustawy.

Opracowała

Aleksandra Skorupka